

Sygn. akt I C 120/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Joanna Dalba

Protokolant Anna Szwed

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2015 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko miasto (...)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego miasta (...)na rzecz powoda M. K. kwotę 3.525,92 zł (trzy tysiące pięćset dwadzieścia pięć złotych i dziewięćdziesiąt dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 29 października 2014 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie oddala powództwo;
3. zasądza od pozwanego miasta (...)na rzecz powoda M. K. kwotę 764,95 zł (siedemset sześćdziesiąt cztery złote i dziewięćdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 570,- zł (pięćset siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 120/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 listopada 2014 r. M. K. reprezentowany przez pełnomocnika (pełnomocnictwo- k.12) wniósł przeciwko Miastu (...)o zasądzenie kwoty 3.746,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 października 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu i kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał, iż uiszczył żadaną przez siebie kwotę tytułem opłat za pobyt swojego dziecka w żłobku i ich wyżywienie, która była nałożona uchwałą Rady (...)nr (...) z dnia 16 czerwca 2011 r. Powód podniósł jednak, iż w dniu 17 kwietnia 2012 r. została stwierdzona nieważność powyższej uchwały i odpadła podstawa prawna do pobierania opłat za pobyt dziecka w żłobku i za wyżywienie. Powodowi wskazali także, iż wystosował wezwanie do zapłaty nienależnej kwoty do pozwanego, jednak pozwany odmówił jego zwrotu. **(pozew- k. 1-4, uzupełnienie pozwu – k.10-28).**

W odpowiedzi na pozew Miasto(...)reprezentowane przez pełnomocnika (pełnomocnictwo – k.42) wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, iż opłata za żłobek jest zapłatą za wykonaną usługę, a przyczyną świadczenia spełnianego przez rodziców jest wola uzyskania świadczenia wzajemnego, tj. usługi opieki nad dzieckiem. Pozwany podał, iż wobec powyższego fakt stwierdzenia nieważności uchwały określającej wysokość opłat za pobyt nie jest równoznaczny z odpadnięciem podstawy prawnej świadczenia. Pozwany podniósł, że poniósł znacznie wyższe koszty w związku z opieką nad dzieckiem powoda niż wpłaty powoda wskazując, że w miesiącach od września 2011 roku do kwietnia 2012 roku w łącznej kwocie 11.988,30 zł. Pozwany dodał, że wniesienie opłat w związku z pobytem dziecka powoda w żłobku odpowiadało nie tylko prawu, ale również zasadom współżycia społecznego, gdyż pozwany jako wspólnota samorządowa dobrowolnie zapewnia swym członkom określoną liczbę miejsc w żłobkach, finansowanych w przeważającej części ze środków publicznych. Wskazał, że zapewnienie wystarczającej liczby miejsc w żłobkach publicznych jest praktycznie niemożliwe i znaczna liczba oczekujących zmuszona jest korzystać z usług żłobków prywatnych, podnosząc koszty w wysokości co najmniej 1200 zł miesięcznie. Natomiast uwzględnienie roszczeń powoda, oraz pozostałych rodziców 3 tysięcy dzieci, którzy wystąpili z podobnymi roszczeniami, spowodowałoby poważny uszczerbek w miejskim budżecie i na dłuższy czas zahamowało przyrost miejsc w żłobkach. **(odpowiedź na pozew k.37-47).**

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 września 2011 r. pomiędzy M. K. i B. K. a Miastem (...)– Zespołem (...) (...)została zawarta umowa nr (...), której przedmiotem było korzystanie przez dziecko D. K. w Ż. nr 11 w W. ze świadczeń opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych. Powyższa umowa została zawarta na okres od dnia 1 września 2011 r. do dnia 31 sierpnia 2012 r. **(umowa nr (...)– k.43-44).**

Zgodnie z § 1 ust. 4 umowy rodzice dziecka zobowiązani byli do ponoszenia comiesięcznej odpłatności za wyżywienie dziecka w Ż. według zasady określonych w Uchwale nr XVII/325/2011 Rady (...)z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie ustalenia opłat w żłobkach prowadzonych przez (...)i u dziennego opiekuna oraz warunków zwolnienia od ponoszenia opłat (Dz. Urz. Woj. M.. Nr 116, poz. 3666) – dalej Uchwała Rady (...). Zgodnie z § 1 ust. 5 umowy, rodzice dziecka zobowiązali się do ponoszenia comiesięcznej odpłatności za pobyt dziecka w Ż. zgodnie z uchwałą Rady (...)w wysokości 374,22 zł. (**umowa nr (...) – k. 43-44**)

W okresie od dnia 6 października 2011 r. do dnia 14 maja 2012 r. M. K. uiszczył na rzecz Zespołu (...) (...)kwotę 3 525,92 zł tytułem korzystania przez jego dziecko ze Ż. nr 11 w W.. **(bezsporne, potwierdzone przelewami – k. 14-22).**

W dniu 17 październik 2014 r. M. K. wystosował do Zespołu (...) (...)wezwanie do zapłaty kwoty 3.746,50 zł uiszczonej tytułem pobytu i wyżywienia dziecka w Ż.. **(pismo – k. 26-28).**

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2012 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. stwierdził nieważność § 3, § 4 i § 5 Uchwały nr XVII/325/2011 Rady (...)z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie ustalenia opłat w żłobkach prowadzonych przez (...)i u dziennego opiekuna oraz warunków zwolnienia od ponoszenia opłat oraz stwierdził, iż uchwała w powyższej części nie podlega wykonaniu. **(wyrok WSA w Warszawie – k.22-25)**

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2012 r. Naczelny Sąd Administracyjny, na skutek skargi kasacyjnej Rady miasta (...)od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 17 kwietnia 2012 r., oddalił skargę kasacyjną. **(bezsporne).**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie załączonych do akt niniejszej sprawy, a wskazanych wyżej dokumentów.

Sąd oddalił wnioski pozwanego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków B. P. i R. R. (Dyrektora oraz Głównego Księgowego Zespołu (...) (...)) oraz z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości na okoliczność określenia kosztów pobytu dziecka. Pozwany ani w odpowiedzi na pozew, ani na rozprawie nie przedstawił dokumentów finansowych w oparciu o które miałyby biegły wydać opinię. Jednocześnie w opinii Sądu zeznania ww. świadków bez dokumentów

finansowych były niemożliwe do zweryfikowania, zbędne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a ich przeprowadzenie jedynie niepotrzebnie przedłużyłoby trwanie postępowania.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo w większości zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż podstawą prawną pobierania przez pozwanego opłat od rodziców dzieci uczęszczających do Ż. z Zespołu (...) (...) była Uchwała nr XVII/325/2011 Rady (...) z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie ustalenia opłat w żłobkach prowadzonych przez (...) i u dziennego opiekuna oraz warunków zwolnienia od ponoszenia opłat (Dz. Urz. Woj. M.. Nr 116, poz. 3666). W myśl § 1 pkt. 1-4 uchwały, ustalała ona: 1) opłatę za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez (...) lub u dziennego opiekuna; 2) dodatkową opłatę za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez (...) w wymiarze wydłużonym na wniosek rodzica, opiekuna prawnego lub innej osoby, której sąd powierzył opiekę nad dzieckiem; 3) maksymalną wysokość opłaty za wyżywienie w żłobku prowadzonym przez (...) lub u dziennego opiekuna; 4) warunki całkowitego i częściowego zwolnienia od ponoszenia opłat za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez (...) lub u dziennego opiekuna. Zgodnie z § 3 uchwały opłata miesięczna za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez (...) lub u dziennego opiekuna miała wynosić 27% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 10 października 2002r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. Nr 200, poz. 1679, z 2004r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005r. Nr 157, poz. 1314). W myśl § 4 dodatkowa opłata za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez (...) w wymiarze wydłużonym na wniosek rodzica miała wynosić 12,00 zł za każdą rozpoczętą godzinę pobytu dziecka w żłobku. Natomiast zgodnie z § 5 maksymalna wysokość opłaty za codzienne wyżywienie dziecka w żłobku prowadzonym przez (...) lub u dziennego opiekuna miała wynosić 0,43% minimalnego wynagrodzenia.

W związku z zawartą z dnia 1 września 2011 r. umową pomiędzy powodem a Zespołem (...) (...) uiszczał on na rzecz pozwanego opłatę na pobyt i wyżywienie swojego dziecka w żłobkach.

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2012 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. stwierdził nieważność § 3, § 4 i § 5 Uchwały nr XVII/325/2011 Rady (...) z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie ustalenia opłat w żłobkach prowadzonych przez (...) i u dziennego opiekuna oraz warunków zwolnienia od ponoszenia opłat oraz stwierdził, iż uchwała w powyższej części nie podlega wykonaniu. Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2012 r. Naczelny Sąd Administracyjny podtrzymał wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i oddalił skargę kasacyjną Rady miasta (...). Wobec powyższego wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 17 kwietnia 2012 r. stał się prawomocny z dniem 19 grudnia 2012 r.

Zgodnie z treścią art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W ocenie Sądu trafna jest argumentacja powoda, iż w związku z powyższym wyrokiem WSA stwierdzającym nieważność § 3, § 4 i § 5 uchwały Rady m.(...) odpadła podstawa prawna do pobierania od nich opłaty za pobyt i wyżywienie ich dzieci w Ż. należących do Zespołu (...) (...). Zgodnie z orzecznictwem sądowym stwierdzenie nieważności uchwały przez sąd administracyjny wywiera skutki ex tunc. Po wydaniu takiego orzeczenia uchwałę należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została ustanowiona, zaś rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych, wydane na podstawie uchwały lub aktu, którego nieważność stwierdzono, podlegają wzruszeniu w trybie określonym w postępowaniu administracyjnym albo w postępowaniu szczególnym. (tak Wojewódzki Sąd Administracyjny w O. w wyroku z dnia 5 października 2010 r., sygn. akt II SA/OI 670/10) Należy zatem wskazać, iż w następstwie stwierdzenia nieważności ww. § 3, § 4 i § 5 uchwały w dniu 17 kwietnia 2012 r., w okresie od dnia 1 września 2011 r. do czasu podjęcia nowej uchwały nie istniała żadna podstawa prawna uprawniająca pozwanego do ustalania opłat za pobyt i wyżywienie dzieci w Ż..

Sąd Rejonowy podziela nadto pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 1997 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 59/97 w której wskazano, że: **„Przepisy o nienależnym świadczeniu mają zastosowanie także wówczas, gdy osoba spełniająca świadczenie nie była do tego zobowiązana, mimo treści aktu administracyjnego uznanego następnie za nieważny. Nienależność świadczenia w takiej sytuacji zachodzi już od chwili jego spełnienia. Z tym bowiem momentem doszło do zachwiania równowagi majątkowej na niekorzyść powódki (art. 405 k.c.). Samo zaś wydanie decyzji stwierdzającej, że akt administracyjny jest nieważny, ma istotne znaczenie dla oceny skutków zastosowania art. 409 k.c. Co oznacza, że podstawą prawną dochodzonego roszczenia nie może być art. 160 k.p.a.”**

Tym samym w ocenie Sądu powód co do zasady spełnił świadczenie nienależne i stąd też może się domagać zwrotu tego świadczenia.

Sąd uznał za chybiony argument pozwanego, iż w myśl art. 411 pkt. 2 k.c. nie jest zobowiązany do zwrotu świadczenia z tytułu opłat za pobyt i wyżywienie dziecka powoda w żłobku, gdyż spełnienie świadczenia czyniło zadość zasadom współżycia społecznego. Sąd uznał, iż taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi, gdyż powód bezsprzecznie spełniał świadczenie, do którego nie był zobowiązany zaś Sąd nie doszedł do przekonania, aby zasady współżycia społecznego w jakikolwiek sposób mogły uzasadnić brak zwrotu nienależnie pobranego świadczenia na rzecz powodów.

Nawet, jeżeli uznać, że powód powinien uiszczać kwoty odpowiadające realnym kosztom utrzymania dziecka w placówce takiej jak żłobek, to brak było możliwości realnej oceny tych kosztów. Koszty te winien bowiem oceniać biegły na podstawie dokumentacji finansowej, której to pozwany nie złożył. Tylko bowiem opinia biegłego z zakresu rachunkowości dokonana na podstawie ww. dokumentacji finansowej mogłaby wskazać, czy i w jakim zakresie roszczenie powoda nie byłoby nienależne. Należy wskazać, że pozwany był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i z tego względu szczególnie winien respektować zasady prekluzji dowodowej z art. 207 kpc.

W niniejszej sprawie powód domagał się kwoty 3.746,50 złotych, zaś z załączonych dokumentów przelewów bankowych (k.14-22) wynika, iż spełnił na rzecz pozwanego świadczenie kwocie 3.525,92 złotych.

Mając na uwadze powyższe Sąd w pkt. 1 wyroku uwzględnił powództwo w kwocie 3.525,92 złote, zaś pkt. 2 wyroku oddalił w pozostałym zakresie jako nieudowodnione.

Odnośnie odsetek Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., który stanowi, iż jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Z kolei stosownie do treści art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

W niniejszej sprawie powód żądał odsetek od dnia 29 października 2014 roku do dnia zapłaty. Jak wynika z akt sprawy w dniu 17 października 2014 roku (k.26 -28) w powód wezwał pozwanego do zapłaty dochodzonej pozewem kwoty. Mając na uwadze powyższe, Sąd nie znalazł powodu, aby nie uwzględnić tak sformułowanego żądania.

Należy zaznaczyć, iż podstawową zasadą dotyczącą kosztów procesu jest zasada odpowiedzialności za wynik postępowania. Stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie powód wygrał w ok. 95%, stąd też pozwany winien mu zwrócić w takim stosunku niezbędne koszty poniesionymi w toku procesu.

Na poniesione koszty powoda składają się opłata od pozwu w wysokości 188 złotych, koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika w kwocie 600 złotych ustalone w oparciu o § 6 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz.U. 2013, poz. 490) oraz

opłata skarbową od dokumentu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Stąd też pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 764,95 zł (95% x 805 zł).

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.